

Opiskelijan tarina Työpaikat-oppimisympäristöstä

Tämä tarina perustuu keväällä 2020 elintarvikealan perustutkinnosta valmistuneen, Essamin, haastatteluun. Tarinassa kuvataan Essamin matkaa ammattiosajaksi. Essamille työpaikalla tapahtuva oppiminen on ollut osaamisen hankkimisen ydintä - ”*Opi tekemällä, kokemalla ja oivaltamalla*”, kuten EPPA – työpaikalla tapahtuvan oppimisen polkuslogan toteaa.

Essam on tullut Suomeen ja Rovaniemelle Syyriasta vuonna 2014. Suomen kieltä ja kulttuuria taitamattomalle tulo talven ja lumen Lappiin oli valtava kokemus ja elämänmuutoksena vieläkin valtavampi. Essam oli aloittanut työn teon kotimaassaan jo hyvin nuorena ja siirtyminen opiskelijaksi uudessa kotimaassa vaati ensimmäiseksi opiskelutaitojen opettelemista. Opintojen alusta lähtien

Essamin suurimpana tavoitteena oli olla aktiivinen ja suunnata kohti tulevaa huolimatta eteen tulevista haasteista - ”*Ei kannata stressata, mennään rauhallisesti askel kerrallaan eteenpäin*”. Paikoilleen jääminen uudessa kotimaassa ja vieraassa kulttuurissa olisi merkinnyt hänelle lomaantumista. ”*Aktiivisuus ja työn tekeminen ovat tärkeitä arvoja elämässä*” - aviomiehenä ja kahden pienen pojan isänä Essam ymmärtää sen niin hyvin.

Oman ja perheen tulevaisuuden rakentaminen Rovaniemellä alkoi Rovala-Opiston maahanmuuttajakoulutuksessa, jossa hän opiskeli suomen kieltä ja kulttuuria, työelämätaitoja ja sai tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta. Rovala-Opiston jälkeen hän kävi keskustelun tulevaisuuden suunnasta paikallisen työvoimatoimiston ohjaajan kanssa. Essamin tavoitteena ja haaveena oli ammatillinen koulutus, ammatti ja työ.

KUVA RITVA VARTIAINEN

Kuva 1 Essam

VALMASTA PERUSTUTKINTOON

Seuraava askel kohti ammatillista koulutusta ja työelämää tarkoitti Essamille opintoja ammatilliseen koulutukseen valmentavassa koulutuksessa (VALMA) Lapin koulutuskeskus REDUssa. VALMAssa hän sai valmiuksia ammatilliseen koulutukseen haakeutumisessa ja vahvisti edellytyksiään suorittaa ammatillinen perustutkinto.

Vastaanotto VALMAssa oli lämmin ja opettajat hänen kokemuksenaan ”tosi hyviä”. Kuitenkin ensimmäiset kuukaudet valmentavassa koulutuksessa olivat stressaavia – haastavaa oli uusi kieli, jota kaikki puhuivat niin nopeasti. Ryhmän muut opiskelijat selvisivät tehtävien teosta paljon nopeammin – Essam vain istui ja teki. Nyt hän kertoo tapahtumia hymyssä suin ja nauraa iloisesti päälle: ”*Minä halusin oppia ja minä opin, mutta töitä se vaati!*” Epätoivon hetkinä tuki tuli opettajilta – ”*Essam, älä stressaa, ota rauhallisesti – sinä kyllä selviät.*”

VALMAssa meni puoli vuotta, jonka jälkeen opinnot jatkuivat ammatillisena perustutkinto-opiskelijana elintarvikealalla. Opettajista ja ohjaajista hänellä on pelkkää hyvää sanottavaa. Essamin saama palaute itse työstä ja työn tekemisestä niin koulussa kuin työpaikoilla oli hyvää – ”*Essam; sinä osaat ja selviät hyvin, olet taitava työssäsi!*”

Essamin suomen kielitaito kehittyi määrätietoisella opiskelulla. Se vaati aktiivista, jatkuvaa lukemista ja television suomenkielisten ohjelmien seuraamista. Kotona keskusteltiin aikuisten kesken suomen kielellä. Kaikki yhteisten tutkinnonosien (YTO) opinnot valmistuivat hyvillä arvosanoilla. Essam on kiitollinen saamastaan ohjauksesta. Kutakin YTO-opintoa aloitettaessa ohjaava opettaja varmisti, että Essam ymmärsi suomenkielisen ohjeistuksen ja pääsi itsenäisesti tekemään kulloistakin tehtävää. Myös verkossa opintojen tekeminen onnistui hyvin opettajan ohjauksessa. Elintarvikealan ammatillisissa opinnoissa Essam sai opettajalta reseptit, joiden mukaan hän toimi ja hankki osaamista. Myös hänelle eksoottiset suomalaiset joulunajan herkut tulivat tutuiksi ja valmistuivat annettujen reseptien mukaan.

TYÖTÄ TEKEMÄLLÄ OPPII MYÖS SUOMEN KIELTÄ

Elintarvikealan perustutkintoa tehtäessä työpaikalla tapahtuva oppiminen oli Essamin opinnoissa keskeistä ja ajan myötä, osaamisen vahvistuessa, koulutusopimukset muuttuivat oppisopimukseksi. Viikkorutiini muotoutui arkea tukevaksi - kolme päivää koulussa ja kolme työssä. Elintarvikealalla työskentelevä joutuu varautumaan myös vuodenaikojen mukanaan tuomiin kiireaikoihin. Ajoittain työssä oli kova kiire, mutta Essam iloitsi, sillä hän tekee töitä sydämellään – ”*Perheellisenä kahden pienen pojan isänä haluan olla esikuvana kasvaville pojilleni. Haluan, että katsovat minua ylpeästi – meidän isä ei jää paikoilleen, hänellä on ammattitutkinto ja hän tekee työtä.*”

Tärkeää oli uskaltaa puhua ja kysyä suomen kielellä, vaikka ei kaikkia sanoja osaisikaan. Hankalistakin tilanteista selviää hyvin positiivisella asenteella ja huumorilla. Myös itselleen on uskallettava nauraa. Essam kertoi asiakaskohtamisesta kassalla, jossa hän kysyi asiakkaalta mahdollisen s-etukortin sijasta metsästyskorttia. Hauska

väärinkäsitys palkittiin henkilökunnan pikkujoulussa, jossa Essam palkittiin omalla metsästäjän kahvikupilla seuraavin saatesanoin:

*”Kaikkien metsästäjien sankari Essam
kerta osuuskauppalaisia ollaan, niin s-kortin merkitys on painettu pollaan
joskus korttiviidakko yllättää ja väärää korttia kysytään
Presson kassalla metsästäjäkortilla kahvin halvemmalla saa
vai luuletko että, nyt omistajaa koijataan”*

Valmistuminen ammattiosaajaksi on ollut kovan työn tulos. Tulevaisuus töiden suhteen näyttää hyvältä. Elintarvikealan opinnoissa Essam on tullut miettineeksi myös yrittäjäksi ryhtymistä. Haaveena on yrittäjyys ja oman yrityksen perustaminen. Liikeideakin on mietinnän alla.